

Årsrapport (2013 – 2014)

Vedtatt i BIBSYS styre den 18. Februar 2014

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
2. Resultatrapportering for 2013	2
2.1 Eksisterende biblioteksystem	2
2.2 Felles søketjeneste – Discovery- og Delivery-verktøy.....	2
2.3 Nytt biblioteksystem	3
2.4 Institusjonelt arkiv – Brage	3
2.5 Drifte og avvikle eksisterende Nettportal	3
2.6 Tjenester	3
2.7 Utvikle nye virksomhetsområder.....	3
2.8 Ny strategi.....	4
2.9 Drifte og utvikle egen organisasjon.....	4
3. Regnskap 2013	4
3.1 Overordnet om resultatet for 2013.....	5
3.2 Overføringer.....	5
3.3 Forbruk	6
3.4 Oppsummering BIBSYS total.....	6
4. Planer for 2014	7
4.1 Bibliotekfaglige fellessystem	7
4.2 Digitale læringsressurser	8
4.3 Informasjonsforvaltning	9
4.4 Forskningsdata	11
4.5 Drifte og utvikle organisasjonen	12
4.6 Plan for tildelt bevilgning 2014	12

1. Innledning

Vi gjør kunnskap tilgjengelig – dette har vært, er og vil fortsatt være BIBSYS sin visjon for hvordan vi skal bidra til det norske kunnskapssamfunnet.

De viktigste sakene for BIBSYS i 2013 har vært prosessen rundt anskaffelse av nytt biblioteksystem, samt strategi- og endringsprosess for virksomheten. I tillegg tok BIBSYS styre initiativ til å etablere et samhandlingsforum for UH-sektoren der de leverandørene som bidrar med felles tjenester og løsninger er representert. Dette var innledningsvis Uninett, Cristin, FS og BIBSYS, mens NSD og SO ble involvert med virkning fra det andre møtet. Hensikten med samhandlingsforumet er å sikre god samhandling rundt etablerte fellesløsninger for UH-sektoren samt hindre overlappende aktiviteter.

Anskaffelsesprosessen for nytt biblioteksystem er nå todelt, en innledende prosess for *Felles søketjeneste* for sluttbrukere (studenter og vitenskapelig ansatte) og en påfølgende prosess for et *nytt arbeidsverktøy for de bibliotekansatte* (Library Services Platform-LSP). Styret har fulgt prosessene tett. Felles søketjeneste er satt i drift fra BIBSYS, og det ble undertegnet kontrakt for LSP i desember 2013.

Ut over arbeid med nytt biblioteksystem er det ny strategi for virksomheten BIBSYS som har opptatt styret. Det ble gjennomført et styreseminar i tillegg til ordinære styremøter, der hovedfokus var strategiarbeid. Med grunnlag i en omfattende analyse av bibliotekenes utvikling, utvikling innenfor undervisning, læring og forskning samt den generelle teknologiutviklingen ble det forelagt styret et utkast til strategi medio 2013. Gjennom en nær prosess der de ansatte, BIBSYS ledelse og styret har involvert seg, ble strategien endelig vedtatt 18.02.14. Som en del av denne prosessen ble det i juli 2013 gjort en henvendelse til Kunnskapsdepartementet (KD), der en ba om at overordnet målsetting for BIBSYS ble justert i tråd med strategiprosessens fremdrift.

Når BIBSYS i løpet av 2015 har implementert det nye biblioteksystemet og samtidig avvikler det eksisterende biblioteksystemet, vil dette få omfattende konsekvenser for organisasjonen.

Overgangen vil ha personalmessige konsekvenser ved at en del av dagens kompetanse og kapasitet blir overflødig samtidig som det i noe omfang blir behov for ny kompetanse.

Strategi for BIBSYS legger grunnlaget for arbeidet med en langtidsplan og tilhørende langtidsbudsjett for perioden frem til og med 2017. De største utfordringene er å avklare fremtidig kompetansebehov- og kapasitet samt utrede mulighetene for inntekter på nye tjenesteområder knyttet til et utvidet strategisk virksomhetsområde. I tillegg vil det være en utfordring å etablere slike aktiviteter.

For 2014 vil det være arbeidet med langtidsplan og tilhørende budsjett og implementering av LSP samt etablering av nye tjenesteområder som vil oppta styret og BIBSYS som virksomhet.

Styret har vært opptatt av god økonomistyring og kostnadseffektiv drift, og mindreforbruket på 18,238 mill. kr, som er akkumulert over flere år, skyldes i all hovedsak at kostnader knyttet til anskaffelse og implementering av nytt biblioteksystem kommer på et senere tidspunkt enn opprinnelig planlagt og budsjettet for. Disse midlene skal brukes etter planen, men med aktiviteten forskjøvet til perioden 2014 - 2016.

2. Resultatrapportering for 2013

Overordnet mål for BIBSYS har i 2013 vært å gi universitet og høyskoler gode og kostnadseffektive bibliotek tjenester gjennom samarbeid om bibliotekfaglige fellessystem.

BIBSYS har også bidratt til at biblioteksystemer og informasjonstjenester blir best mulig integrert med andre datasystemer og tjenester ved institusjonene, samt ytt andre tjenester til flere institusjoner.

For planlegging av BIBSYS' virksomhet i 2013, hadde strategiprosessen ikke kommet dit at det forelå etablerte langsiktige virksomhetsmål. Ved en inkurie ble det ikke utarbeidet styringsparametere med tilhørende ambisjoner for de virksomhetsmål som ble angitt for 2013. I kapittel 4 angis dette for respektive virksomhetsmål.

Det enkelte underpunkt i dette kapittelet viser som overskrift de enkelte virksomhetsmål for 2013. Under hvert punkt er en sammenfatning av oppnådd resultat for det respektive mål.

2.1 Eksisterende biblioteksystem

Biblioteksystemet er driftet som planlagt. Mål for applikasjons- (programvare)drift så vel som teknisk drift av systemet med tilhørende infrastruktur er oppfylt for 2013. Oppetiden (08:00 – 21:00 hverdager og 08:00 – 15:00 lørdager) i perioden har vært på 99,97 % og alle kritiske feil har blitt rettet i tråd med målsetningene.

Import av e-tidsskrifter fra de forskjellige leverandørene ble utført som tidligere til og med juni. Fra oktober ble e-tidsskriftene importert med ny løsning via ny lenketjener anskaffet i forbindelse med ny felles søketjeneste.

E-bokimporten fortsetter som før frem til nytt biblioteksystem er på plass. Det er gjort mange utbedringer på importprogrammene, som fører til raskere behandling og kortere ventetid for bibliotekene.

2.2 Felles søketjeneste – Discovery- og Delivery-verktøy

Etter en forutgående anbudsprosess, skjedde valg av leverandør medio mars 2013. Implementeringsarbeidet startet umiddelbart. Søkeverktøyet fikk navnet Oria og ble lansert som tidligversjon i månedsskiftet august/september 2013. Dette ble ansett som nødvendig for å komme videre i konfigureringen og tilpasningen av produktet.

Arbeidet med konfigurering av søkesystemet og innføring av lenketjeneren SFX viste seg å være en omfattende jobb og har krevd betydelige ressurser. I samarbeid med en etablert arbeidsgruppe, videreføres arbeidet med standardkonfigurering, samt oppsett av SFX. I tillegg ytes løpende bistand til institusjonene slik at de i større grad kan administrere produktet selv gjennom 2014.

Institusjonene styrer selv når de ønsker å gjøre tjenesten tilgjengelig for sine sluttbrukere. Ved årsskiftet er det et begrenset antall av konsortiets medlemmer som har tatt tjenesten i bruk, mens flere er i regulær drift noen uker ut i 2014. Årsaken til at ikke flere har tatt tjenesten i bruk er sammensatt. I hovedsak skyldes det både manglende prioritering av det arbeidet institusjonen selv må gjennomføre, mens flere har gjort bevisste valg om å vente med implementeringen til tjenesten er godt etablert.

BIBSYS har fortløpende rettet feil og gjort nødvendige justeringer og tilpasninger på bakgrunn av tilbakemeldinger fra institusjonene.

Det er gjennomført en evaluering av implementeringen for å trekke erfaringer som kan sikre en god gjennomføring av LSP-prosjektet samtidig som en får et bedre grunnlag for å forbedre Oria med tilhørende tjenester.

2.3 Nytt biblioteksystem

Anskaffelsesprosessen ble i stort gjennomført som planlagt, med kontraktsignering i desember 2013. Gjennom dialog med de aktuelle leverandørene i anbudprosessen, ble det klart at ingen var villige til å inngå avtale om å levere et system som var klart til å settes i drift 1. januar 2015. Etter dialog med styringsgruppen for Biblioteksystemkonsortiet og behandling i BIBSYS styre aksepterte en leverandørens innsigelser og undertegnet en kontrakt med driftssetting av nytt biblioteksystem – LSP ved utgangen av 2015. Arbeidet med å spesifisere og planlegge de nasjonale tilpasningene er videreført parallelt med anskaffelsesprosessen. Med unntak av at nytt system innføres senere enn ønsket har forsinkelsen ingen kjente konsekvenser.

2.4 Institusjonelt arkiv - Brage

Utviklings- og driftsoppgaver har i det alt vesentlige blitt utført i henhold til leveranseplan avtalt med Bragekonsortiet. En demonstrasjonsutgave av den nye versjonen ble lansert i desember og den ferdige utgaven settes i produksjon i februar 2014. Når denne er på plass vil det bli lagt til rette for automatisk overføring av mastergradsoppgaver fra Felles studentregister for de institusjonene som ønsker dette. BIBSYS Brage har blitt markedsført gjennom presentasjoner ved Open Access - arrangementer og ved besøk hos potensielle konsortiedeltakere. I 2013 har konsortiet fått seks nye deltakere, antall deltakere ved utgangen av året var 53.

2.5 Drifte og avvikle eksisterende Nettportal

BIBSYS har hatt full drift av løsning for portalkonsortiet frem til den nye søketjenesten Oria med tilhørende lenketjener ble satt i drift sensommeren 2013.

2.6 Tjenester

BIBSYS har, basert på løpende dialog med Nasjonalbiblioteket (NB), levert ønsket funksjonalitet knyttet til deres digitaliseringsprosjekt og tilpasninger for overgang til nytt biblioteksystem. Det er også importert vesentlige deler av Norbok.

2.7 Utvikle nye virksomhetsområder

Pilotprosjektene med system for *søk og gjenfinning av digitale læringsressurser og repository for rådata fra forskning* er gjennomført som planlagt. Som en del av prosjektet rundt digitale læringsressurser utforskes hvordan en kan integrere og tilgjengeliggjøre digitale læringsressurser i reelle undervisnings- og lærings situasjoner. Dette skjer ved hjelp av en Læringsplattform som er tilgjengelig som åpen kildekode - Canvas.

I fortsettelsen av denne prosessen, gjorde BIBSYS Canvas tilgjengelig for test/utprøving hos flere institusjoner. Systemet ble blant annet benyttet av NTNU/professor Arne Krokan som høsten 2013 leverte Norges første åpne nettkurs, et såkalt Massive Open Online Course (MOOC).

Denne utprøvingen anses verdifull for så vel synliggjøring av BIBSYS i en utvidet forstand, samt at det gir oss nyttig kunnskap om hvordan moderne læringsformer gjennomføres. Ikke minst er dette viktig som et grunnlag for de integrasjoner vi gjør med eksisterende kjernesystemer. Det er i denne forbindelse etablert kontakt med nasjonale leverandører av læringsstøttesystemer.

I fortsettelsen av denne aktiviteten anmodet den KD-oppnevnte arbeidsgruppen for MOOC, BIBSYS direktør om å gi innspill til deres rapport.

Aktiviteten resulterte også i flere forespørsler om å levere MOOC- og BIBSYS relaterte foredrag/presentasjoner, blant annet på en nasjonal MOOC-konferanse samt to Uninett-konferanser.

Pilotprosjektet på forskningsdata identifiserte behov for nærmere avklaringer med relaterte produkter/leverandører for å unngå dobbeltarbeid og overlappende ytelser. Det er dialog med blant annet Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD) og UNINETT/Norstore/Sigma. Videre er det etablert dialog med Forskningsrådet, spesielt med tanke på etablering av en mulig nasjonal tjeneste rundt administrasjon av Digital Object Identifiers (DOIer) for forskningsdata fra norske institusjoner.

2.8 Ny strategi

BIBSYS har gjennom en omfattende og inkluderende prosess, blant annet i dialog med deltagerne i det nyopprettede samhandlingsforumet for leverandører av fellessystemer til UH-sektoren, utarbeidet ny strategi for virksomheten i perioden forbi implementering av nytt felles biblioteksystem. Strategien danner grunnlag for arbeidet med en utdypende langtidsplan for perioden 2014-2017. I kapittel 4, Plan for 2014, utdypes det videre om BIBSYS virksomhet som konsekvens av ny strategi.

2.9 Drifte og utvikle egen organisasjon

Organisasjonen har i stor grad vært preget av en hektisk situasjon rundt anskaffelses- og tilpasningsaktiviteter knyttet til Discovery- og Delivery-verktøy (Felles søketjeneste) samt arbeidet med anskaffelse av nytt felles biblioteksystem. Dette har i noe omfang begrenset mulighetene for oppmerksomhet rundt organisasjonens langsiktige utfordringer og aktiviteter knyttet til disse. Implementeringen av den felles søketjeneste (Oria) har gitt verdifulle erfaringer for videre utvikling av virksomheten. Ut over planlagt/forutsett avgang har organisasjonen ikke mistet kompetanse/kapasitet i 2013.

3. Regnskap 2013

BIBSYS ble gjennom tildelingsbrev datert 20. des. 2012 tildelt 3,356 mill. kr fra KD. I hovedsak er bevilgningen benyttet til arbeidet med å omstille organisasjonens virksomhet i tråd med den pågående strategi- og endringsprosessen. Midlene er i hovedsak benyttet på prosjektet Tjenesteutvikling, der det fokuseres på å utvikle nye tjenesteområder, basert på UH-sektorens uttalte behov.

Dette er områder som UH-sektoren så vel som den enkelte student og ansatt kan dra nytte av i fremtiden. Eksempler på dette er Databank for læringsressurser, Repository for forskningsdata, integrasjoner mot læringsstøttesystem og løsninger for å etablere og distribuere åpne nettkurs – såkalte MOOC.

I tillegg til bevilgningen fra KD finansieres BIBSYS' virksomhet gjennom overføringer fra deltagerne i de enkelte konsortiene, samt overføringer fra de institusjonene som har mottatt øvrige tjenester knyttet til BIBSYS tjenester og systemløsninger, herunder Nasjonalbiblioteket.

3.1 Overordnet om resultatet for 2013

BIBSYS avlegger regnskapet for 2013 med et resultat på 18,238 mill. kr. Inkludert i dette resultatet er en overføring på 17,633 mill. kr fra 2012. Det er derfor en marginal økning i reservene på 0,605 mill.kr. Reservene overføres til 2014 og planlegges brukt i forbindelse med innføring av nytt biblioteksystem i 2014-2016. På neste side er vist en totaloversikt for BIBSYS.

Alle tall i 1000 kr				
BIBSYS TOTAL	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik 2013
Overføring fra tidligere år	10 976	17 633	17 633	-
Ordinær overføring fra KD	3 186	3 356	3 356	-
Ekstraordinær overføring fra KD	2 000	-	-	-
Overføring fra deltakerinstitusjoner	43 856	44 026	46 013	-1 987
Overføring fra NTNU	202	34	286	-252
Andre overføringer	515	590	426	164
Sum overføringer	60 736	65 639	67 715	-2 076
Investeringer tilknyttet fellesaktiviteter	2 116	1 500	698	802
Sum investeringer	2 116	1 500	698	802
Lønn tilknyttet produkter	17 722	21 630	19 507	2 123
Lønn tilknyttet fellesaktiviteter	11 534	10 390	10 389	0
Sum lønn	29 256	32 020	29 896	2 124
Driftskjøp tilknyttet produkter	1 428	10 409	8 650	1 759
Driftskjøp tilknyttet fellesaktiviteter	8 109	8 076	6 923	1 152
Sum driftskjøp	9 537	18 484	15 573	2 911
Reiser tilknyttet produkter	585	1 626	626	1 000
Reiser tilknyttet fellesaktiviteter	1 001	993	796	197
Sum reiser	1 586	2 619	1 422	1 197
Overføring til NTNU	608	1 770	1 888	-118
Udisponert	-	9 246	-	9 246
Sum annet forbruk	608	11 016	1 888	9 129
Sum forbruk	43 103	65 639	49 477	16 162
Mer (-)/mindre(+) forbruk	17 633	-	18 238	18 238

3.2 Overføringer

Totalt er det bokført overføringer på 67,715 mill. kr, mot et budsjett på 65,639 mill. kr. Totale overføringer er 2,076 mill. kr høyere enn budsjettet.

Overføring fra tidligere år, samt overføringer fra Kunnskapsdepartementet er i samsvar med budsjett. *Overføringer fra deltakerinstitusjoner* er på 46,013 mill. kr, om lag 1,987 mill. kr. høyere enn budsjett. Av dette skyldes 0,954 mill. kr. ekstra overføring fra NB, spesielt i tilknytning til ekstra arbeid på nytt biblioteksystem.

Videre er 0,750 mill. kr. en ekstra overføring fra NB tilknyttet NCIP, et prosjekt i oppstartsfasen der BIBSYS har prosjektlederansvar på oppdrag fra NB. BIBSYS har også mottatt 0,286 mill. kr i overføring fra NTNU, og i tillegg 0,426 mill. kr fra BIBSYS Brukermøte 2013.

3.3 Forbruk

Det er gjennomført investeringer tilknyttet «Fellesaktiviteter» på 0,698 mill. kr, mot et budsjett på 1,500 mill. kr, et mindreforbruk på 0,802 mill. kr. Avviket skyldes at investeringer som var planlagt ved slutten av 2013 ble utsatt til 2014. Disse midlene overføres derfor til 2014.

Det har påløpt kostnader til lønn på 29,896 mill. kr, mot et budsjett på 32,020 mill. kr, et mindreforbruk på 2,124 mill. kr. Avviket skyldes i hovedsak langvarige permisjoner og sykemeldinger som ikke var tatt hensyn til i budsjettet.

Det har påløpt kostnader til driftskjøp, reiser og overføring til NTNU på 18,882 mill. kr, mot et budsjett på 22,873 mill. kr. 1,197 mill. kr. av avviket på 3,991 mill. kr skyldes lavere reisevirksomhet, spesielt knyttet til anskaffelse og implementering av Oria og LSP. Det resterende avviket er i hovedsak tilknyttet driftskjøp, og da spesielt midler som ble satt av i forbindelse med kjøp og innføring av Oria og LSP. På budsjetteringstidspunktet var det stor usikkerhet om størrelsen på disse postene i 2013.

3.4 Oppsummering BIBSYS total

Ved inngangen til 2013 hadde BIBSYS en overføring fra tidligere år på 17,633 mill. kr. Regnskapet for BIBSYS total for 2013 viser et mindreforbruk på 18,238 mill. kr. Overføringene til 2014 øker dermed med 0,605 mill. kr. Midlene vil benyttes i perioden 2014-2016 i forbindelse med implementering av nytt felles biblioteksystem – LSP, for Biblioteksystemkonsortiet.

4. Planer for 2014

2014 vil også bli et krevende år for BIBSYS. En fortsatt omstilling av organisasjonens virksomhet og kompetanse samtidig som en ivaretar drift og vedlikehold av eksisterende systemer er essensielle oppgaver. BIBSYS skal fortsatt legge til rette for at konsortiene og deres brukere har pålitelige og funksjonelle systemer og i minst mulig grad blir skadelidende pga. at det nye biblioteksystemet blir implementert senere enn opprinnelig planlagt.

Overordnet mål for BIBSYS er å gi universitet og høyskoler gode og kostnadseffektive bibliotektenester gjennom samarbeid om bibliotekfaglige fellessystem. I tillegg vil BIBSYS søke å utvide det strategiske virkeområdet mot tilbud av tjenester for tilgjengeliggjøring av digitale læringsressurser og primærdata fra forskning.

BIBSYS skal også bidra til at biblioteksystemer og informasjonstjenester blir best mulig integrert med andre datasystemer og tjenester ved institusjonene, samt yte andre tjenester og produkter til en eller flere institusjoner.

BIBSYS' strategi 2014-2017 har som utgangspunkt å bidra til velfungerende forskning og høyere utdanning med løsninger og tjenester som gir høy kvalitet og en effektiv utnyttelse av ressurser og resultater.

Plan for virksomhetsområdene med tilhørende virksomhetsmål, tiltak, ambisjonsnivå og risikovurdering, er beskrevet i punktene 4.1 – 4.5, og er utledet fra overordnet målsetting og ny strategi for BIBSYS, vedtatt av BIBSYS' styre den 18. februar 2014.

4.1 Bibliotekfaglige fellessystem

Virksomhetsområdet er BIBSYS' viktigste, der essensen er å tilby gode og kostnadseffektive bibliotektenester gjennom samarbeid om bibliotekfaglige fellessystem. Området dekker dagens biblioteksystem, felles søketjeneste (Oria), nytt biblioteksystem (LSP), åpne institusjonsarkiv (Brage) og assosierte tjenester (Tjenester). Virksomhetsmål for dette området er:

BIBSYS skal levere fellesløsninger og tjenester som gjør bibliotekene til en fremtidsrettet og relevant bidragsyter til institusjonenes forsknings- undervisnings- og læringsvirksomhet.

4.1.1 Styringsparameter

Under dagens rådende omstendigheter der BIBSYS parallelt skal sikre drift av eksisterende systemer samtidig som vi implementerer nye løsninger og tjenester, synes det hensiktsmessig å videreføre tidligere styringsparameter rundt stabil og sikker drift:

- *Stabil og sikker drift av systemløsninger med tilhørende tjenester.*

BIBSYS er i det alt vesentlige ferdig med å implementere felles søketjeneste, men alle konsortie-medlemmene har ikke tatt denne i bruk. Det er vesentlig at dette skjer før overgangen til nytt biblioteksystem i 2015/2016. I denne situasjonen finner vi det hensiktsmessig med et kortsiktig, men dog viktig styringsparameter:

- *Universitet og høyskoler benytter felles søketjeneste – Oria*

Det er vurdert hvorvidt det er hensiktsmessig med en styringsparameter knyttet til implementering av nytt biblioteksystem, men ettersom dette er et tidsavgrenset prosjekt velger vi ikke å ha en egen styringsparameter for området.

4.1.2 Tiltak

- Levere et biblioteksystem som tilbyr nødvendige tjenester for den bibliotekrelaterte drift av fag- og forskningsbibliotek.
- Levere en felles søketjeneste via Oria, som tilbyr søk i bibliotekets samlede ressurser; bøker, artikler, tidsskrifter, musikk, filmer og elektroniske ressurser m.m.
- Implementere et nytt felles biblioteksystem. Leverandøren Ex Libris leverer et standardssystem (Alma) samt standard tjenester som BIBSYS benytter for å implementere nasjonale tilpasninger. Tiltaket inkluderer prosessen med å innføre systemet i Biblioteksystemkonsortiets institusjoner, herunder opplæring og tilrettelegging for institusjonenes omstilling til nytt system. Gjennomføringsprosjektet varer frem til 2016.
- Levere åpne institusjonsarkiv, en tjeneste der hver av institusjonene i Bragekonsortiet har sitt eget arkiv for egen arkivering og tilgjengeliggjøring av artikler og annet materiale produsert av ansatte og studenter (Open Access).
- Tilby tjenester som omfatter kursvirksomhet og driftstjenester relatert til produktene i det enkelte konsortium samt tilpasninger for Nasjonalbiblioteket.

4.1.3 Ambisjoner 2014

Ambisjonene er relatert direkte til styringsparametere og de konkrete utfordringene BIBSYS har i inneværende år, som en del av de mer langsiktige virksomhetsmålene.

- **Andelen Universitet og høgschooler med Oria** i bruk skal være **minimum 75 %** ved utgangen av 2014.
- **Bibliotekfaglige fellessystemer** skal ha stabil drift med en tilgjengelighet på minst 99,95 % i avtalt åpningstid (08:00 – 21:00 hverdager og 08:00 – 15:00 helg).

4.1.4 Risikovurdering

Det antas å være lav risiko knyttet til videre drift av dagens biblioteksystem frem til nytt system er implementert i løpet av 2015. Det er tilgjengelig kompetanse og teknisk infrastruktur for tiltaket.

Det er lagt en stram tidsplan for implementering av nytt biblioteksystem. For at nytt system kan settes i full drift i 2015 er BIBSYS avhengig av et nært samarbeid med Biblioteksystemkonsortiets styringsgruppe og NB. Leverandøren har tilsvarende systemløsninger i full drift hos sammenlignbare institusjoner, men i begrenset grad for konsortier. Det må etableres system-integrasjon og nasjonale tilpasninger. BIBSYS har tett dialog med leverandøren for nytt biblioteksystem i forbindelse med integrasjons- og tilpasningsarbeid. BIBSYS har god bistand fra Styringsgruppen for biblioteksystemkonsortiet.

4.2 Digitale læringsressurser

Dette er data og informasjon relatert til undervisnings- og læringsprosessen. Disse dataene oppstår i sin mest grunnleggende form ved at en foreleser forbereder og formidler sin kunnskap til en gruppe studenter. Når en foreleser benytter forskjellige verktøy for å lagre den digitale informasjonen han formidler (tekst/illustrasjon/lyd/bilde) vil det være mulig å gjenfinne, gjenbruke og dele denne informasjonen på helt nye måter. En effektiv håndtering og forvaltning av denne informasjonen forutsetter gode tjenester for både produksjon, forvaltning og distribusjon av materialet.

Virksomhetsmål for området er:

BIBSYS skal etablere og levere fellesløsninger og tjenester for forvaltning av digitale læringsressurser.

4.2.1 Styringsparameter

BIBSYS arbeider med flere typer tjenester for dette området. Den mest konkrete er en databank for digitale læringsressurser. Den planlegges ferdigstilt i inneværende år, og vil slik være demonstrerbar for de institusjonene som har deltatt i etableringsarbeidet. Det vil samtidig ligge godt til rette for videre dialog med sektorens øvrige institusjoner om tilgang til tjenesten. En relevant måleparameter for disse tjenestene vil være at:

- *Relevante tjenester etableres og avtaler etableres med UH-sektorens institusjoner.*

4.2.2 Tiltak

- Basert på uttalte behov fra enkeltinstitusjoner og Uninett sitt eCampus-program etablerer BIBSYS en databank for digitale læringsressurser som skal videreføre det arbeidet som gjøres i e-Campus programmets aktiviteter.
- BIBSYS utforsker og utreder behov for ytterligere tjenester som gjør kunnskap tilgjengelig via digitale læringsressurser. Dette skjer i dialog med blant annet Norgesuniversitetet og e-Campus programmet.

4.2.3 Ambisjon 2014

- **Realisere tjenesten** Mina/DLR for Uninett sitt eCampus-program.
- **Tilby plattformer** for utprøving av **åpne nettkurs** (MOOC) med en tilhørende portal for markedsføring av slike kurs.

4.2.4 Risikovurdering

De aktivitetene som er gjennomført og planlegges gjennomført, skjer i nært samarbeid med Uninett sitt eCampus-program samt enkeltinstitusjoner. På et slikt grunnlag anses området å ha begrenset risiko. Størst usikkerhet knytter det seg til i hvilket omfang sektoren over tid velger å ta denne type tjenester i bruk, med påfølgende økonomiske konsekvenser for BIBSYS.

4.3 Informasjonsforvaltning

God og hensiktsmessig informasjonsforvaltning innebærer en hensiktsmessig håndtering av data knyttet til produksjon, forvaltning (konvertering, lagring, vedlikehold og gjenfinning) og distribusjon/presentasjon av data for å legge til rette for effektive og rasjonelle forsknings- og utdanningsprosesser. BIBSYS sin kjernekompetanse er på forvaltningsaspektet og dels distribusjonsaspektet av data. Det er en uttalt utfordring innen UH-sektoren rundt forvaltning av sektorens primærdata.

Det synes å være behov for en felles håndheving av formater og standardbruk vedrørende f. eks. forelesningsdata, forskningsdata, mm. Et slikt arbeid må baseres på et mandat fra sektorens «Arkitekturråd IKT», og videre sikre at anbefalinger blir godkjent av samme råd. (Rådet venter i skrivende stund fremdeles på sin formelle oppnevning fra KD.)

Virksomhetsmål for dette området er:

BIBSYS skal bidra til informasjonsforvaltning for norsk høyere utdanning og forskning, og i samarbeid med institusjonene og andre aktører i sektoren definere nødvendige standarder for- og grensesnitt mot sektorens primærdata.

4.3.1 Styringsparameter

All den tid det sentrale arbeidet ikke er formelt iverksatt, finner BIBSYS det ikke relevant å fastsette styringsparameter for aktiviteten. BIBSYS vil utforske og utrede området informasjonsforvaltning i nært samarbeid med de øvrige aktørene i UH-sektoren. Arbeidet ble initiert i det samhandlingsforumet BIBSYS tok initiativ til å opprette våren 2013. Forumet videreføres og er i ferd med å bli ytterligere konkrete på hvordan partene kan bidra til en hensiktsmessig informasjonsforvaltning for sektoren.

4.3.2 Risikovurdering

De aktivitetene som planlegges gjennomført skjer i nært samarbeid med øvrige leverandører av fellesløsninger til sektoren samt sekretariat for Arkitekturrådet. På et slikt grunnlag anses området å ha begrenset risiko. Størst usikkerhet knytter det seg til i hvilket omfang sektoren over tid velger å ta denne type tjenester i bruk, og viljen til å finansiere innsats på området. BIBSYS har ingen bevilgning av betydning for denne type arbeid.

4.4 Forskningsdata

Forskningsdata omfatter alle typer data som oppstår på grunnlag av forskning. Det synes å være betydelig potensial for deling og gjenbruk av data. En forutsetning for gjenbruk er at forskningsdata lagres med tilhørende metadata.

Dette muliggjør at andre kan finne og forstå hvilke data som eksisterer. Det eksisterer løsninger for deling og gjenbruk, men tilsynelatende med mangelfulle metadata. Bibliotekenes ekspertise på dette området gjør dem til en naturlig samarbeidspartner.

Virksomhetsmål for området er:

BIBSYS skal bidra til effektive forskningsprosesser gjennom tjenester som kan bidra til en hensiktsmessig forvaltning av forskningsdata.

4.4.1 Styringsparameter

Hva angår styringsparameter for dette virksomhetsmålet, er arbeidet med forskningsdata i en tidlig oppstartsfase. BIBSYS har behov for ytterligere avklaringer med øvrige aktører, herunder Forskningsrådet i forhold til hvilken rolle BIBSYS kan ha og innen hvilke(t) segment vi skal bidra. BIBSYS vil, i samarbeid med Forskningsrådet, UH-sektoren og deres biblioteker, vurdere områder der BIBSYS og bibliotekenes spesialkompetanse og mulige tjenester kan bidra til hensiktsmessig forvaltning av forskningsdata. For 2014 er det en ambisjon å avklare med Forskningsrådet muligheten for en rolle som nasjonal tilbyder av Digital Object Identifiers (DOI) for forskningsdata.

4.4.2 Risikovurdering

Området anses å ha liten risiko da BIBSYS pr. i dag har lav eksponering på kompetanse- og ressursinnsats innen dette området. Det vil være viktig å koordinere innsats med øvrige aktører på området.

4.5 Drifte og utvikle organisasjonen

Dette er aktiviteter som ikke kan henføres til et bestemt produkt eller tjeneste, og som har betydning for hele organisasjonen og dens fremtidige virksomhet. Ved innfasing av nytt biblioteksystem og etablering av nye tjenesteområder, er det behov for en omfattende gjennomgang av aktiviteter og kompetansebehov. Hensikten er å identifisere hvilke aktiviteter som skal videreføres og ikke minst hvilke aktiviteter som med fordel kan avsluttes eller gjennomføres på alternative måter for å sikre en effektiv og rasjonell drift. Virksomhetsmål for dette området er:

BIBSYS skal være en innovativ og faglig utfordrende arbeidsplass preget av helhetstenkning, medvirkning, tydelig ledelse, god kommunikasjon og lagånd.

Organisasjonen skal ha kompetanse, økonomisk grunnlag, ressursbruk og infrastruktur som legger til rette for å være en fremtidsrettet, slagkraftig og nasjonalt profilert samarbeidspartner for felles systemløsninger og tjenester for norsk forskning og høyere utdanning.

4.5.1 Styringsparameter

For at BIBSYS som virksomhet skal være i stand til å gjennomføre tiltak og mål som nevnt i de forrige punktene, er det mest vesentlig at vi innehar nødvendig kompetanse, både type og omfang. Det mest sentrale parameter er etter vår mening at BIBSYS må:

- *Inneha relevant kompetanse for virksomheten.*

Dersom vi ikke innehar relevant kompetanse vil virksomheten ikke være i stand til å nå virksomhetsmålet på noen områder.

4.5.2 Tiltak

Sentrale tiltak som bidrar i retning av virksomhetsmål og styringsparameter anses å være:

- Inkluderende ledelse som gir lagånd.
- Kompetanseutvikling som grunnlag for utvikling av virksomheten.

4.5.3 Ambisjon 2014

For 2014 er det vesentlig at vi beholder sentral kompetanse og fortløpende erstatter nødvendig kompetanse der vi opplever bortfall. Den sentrale ambisjonen er at vi:

- **Beholde** relevant **kompetanse** og tiltrekke oss relevant ny kompetanse.

4.5.4 Risikovurdering

BIBSYS ser en vesentlig risiko for å miste personell som følge av generell usikkerhet rundt framtidige virksomhetsområder og den enkeltes spesifikke framtidige arbeidsoppgaver. I perioden frem til nytt biblioteksystem er i full drift i løpet av 2015 er organisasjonen særlig sårbar. Det planlegges med at man i utgangspunktet ikke erstatter naturlig avgang, men dette vurderes fortløpende.

4.6 Plan for tildelt bevilgning 2014

BIBSYS ble gjennom tildelingsbrev datert 20.12.2013 tildelt 3,4735 mill. kr fra KD for 2014.

Midlene planlegges benyttet i arbeidet med å omstille organisasjonens virksomhet i tråd med den pågående strategi- og endringsprosessen. Beløpet er budsjettert inn på prosjekt for tjenesteutvikling der BIBSYS i 2014 vil fokusere på å utvikle nye tjenester, basert på uttalte behov, som sektoren vil dra nytte av i fremtiden. Mer spesifikt planlegges det å utvikle tjenester innen informasjonsforvaltning, forskningsdata, samt undervisnings- og læringsdata. Nedenfor presenteres budsjett for 2014 og 2015 for BIBSYS.

Som det fremkommer av tabellen på neste side, vil de midlene som er overført de siste årene i det alt vesentlige være benyttet i forbindelse med anskaffelse av nytt biblioteksystem og felles søketjeneste ved utløpet av 2015. For perioden etter 2015 har BIBSYS et omstillingsbehov som en konsekvens av nye typer oppgaver og økte kostnader. Strategien som ble vedtatt i februar 2014 gir et egnet grunnlag for å omstille virksomheten slik at en møter disse utfordringene på en hensiktsmessig måte. Det arbeides nå med å finne konkrete løsninger for å øke inntekter og redusere kostnader i årene fremover.

<small>Alle tall i 1 000 kr</small>		
BIBSYS TOTAL	Budsjett 2014	Budsjett 2015 LTB
Overføring fra tidligere år	18 238	11 443
Ordinær overføring fra KD	3 474	3 474
Ekstraordinær overføring fra KD	-	-
Overføring fra deltakerinstitusjoner	46 119	44 061
Overføring fra NTNU	35	35
Andre overføringer	500	500
Sum overføringer	68 366	59 512
Investeringer tilknyttet fellesaktiviteter	2 300	1 500
Sum investeringer	2 300	1 500
Lønn tilknyttet produkter	24 058	24 177
Lønn tilknyttet fellesaktiviteter	10 391	10 301
Sum lønn	34 449	34 477
Driftskjøp tilknyttet produkter	10 044	11 263
Driftskjøp tilknyttet fellesaktiviteter	6 873	6 622
Sum driftskjøp	16 918	17 884
Reiser tilknyttet produkter	750	1 150
Reiser tilknyttet fellesaktiviteter	827	827
Sum reiser	1 577	1 977
Overføring til NTNU	1 680	1 860
Udisponert	11 443	1 814
Sum annet forbruk	13 123	3 674
Sum forbruk	68 366	59 512
Mer (-)/mindre(+) forbruk	-	-

For 2014 er deltageravgiften for medlemsinstitusjonene i Biblioteksystemkonsortiet uendret fra 2012 og 2013. Den planlegges videreført på samme nivå i perioden 2015-2017.

